
List o prohlídce zemřelého, jeho vyplňování a statistika zemřelých

Šárka Daňková

dankova@uzis.cz

Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR

www.uzis.cz

Obsah prezentace

1. Změny od roku 2013, nová legislativa, její tvorba a dopad
2. Nový formulář a postup jeho předávání
3. Tvorba a využití statistiky zemřelých a statistiky příčin smrti
4. Obsah formuláře, jednotlivé položky, jejich vazby, pokyny pro vyplnění
5. Změna definic souvisejících s ukončením těhotenství
6. Aktuální situace +výchled, plánované úpravy

1. Nová legislativa

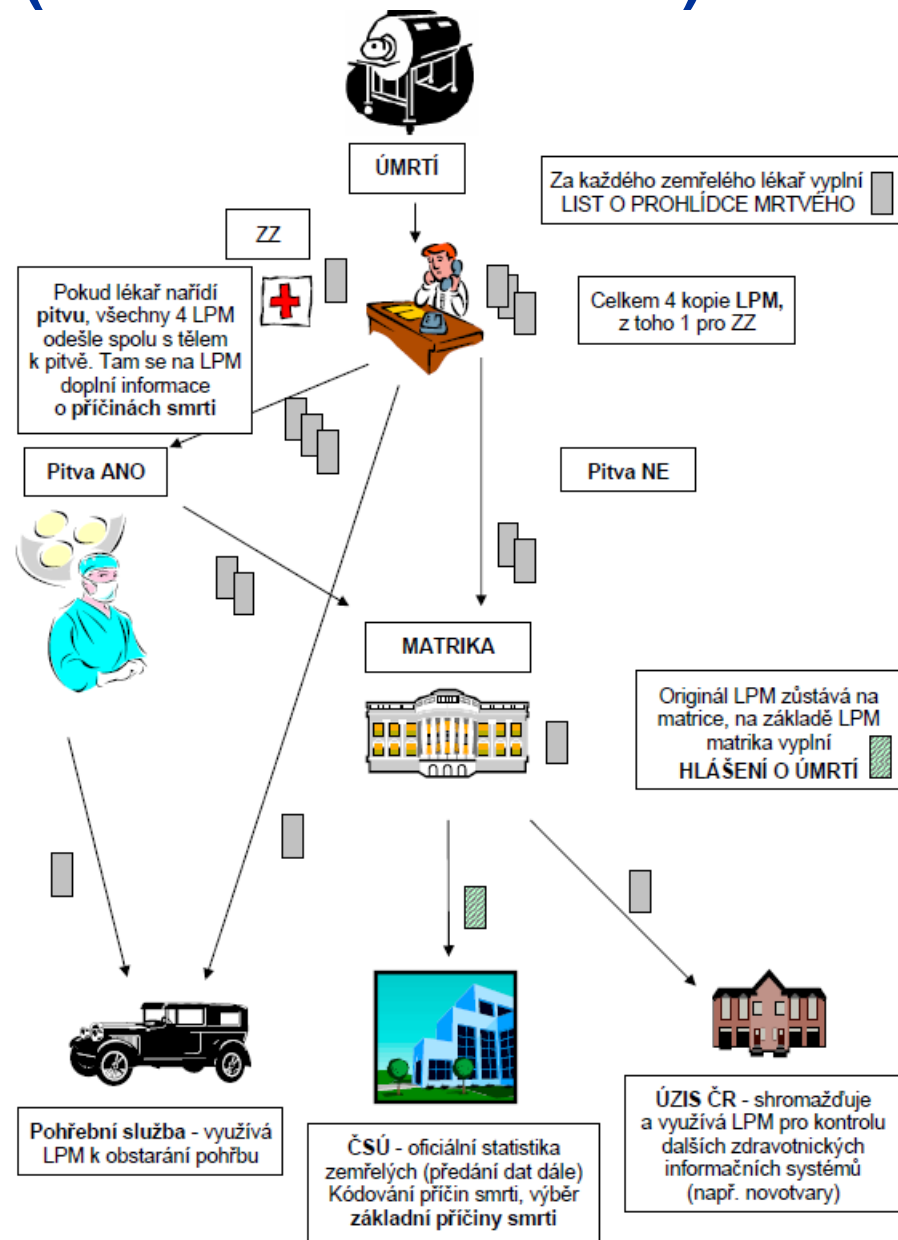
- Zákon 372/2011 Sb., o zdravotních službách (nahrazuje zákon 20/1966)
 - Obsahuje informace (§86-92) o pitvách, o poskytovatelích, kteří provádí prohlídku zemřelého
- Vyhláška 289/2012 do konce roku 2012
- Vyhláška 297/2012 o Listu o prohlídce zemřelého, od 1.1.2013
 - Namísto vyhlášky 19/1988 (o postupu při úmrtí a o pohřebnictví)
 - Obsahuje konkrétní postup předávání LPZ, formulář LPZ, včetně pokynů
- Připravuje se novela zákona 372/2011

1. Vyhláška 297/2012

- Navržena ÚZIS ČR na základě diskusí se zástupci MV ČR, MMR a MZČR, procesu se účastnili také zástupci odborných společností (PL, ZZS, Soudní lékařství, Asociace nemocnic apod.), prošla vnitřním a vnějším připomínkovým řízením
- Před schválením v legislativní radě vlády bylo doporučeno rozdělení na 2 vyhlášky
- Vymezuje nový obsah formuláře a systém předávání dat, mj. vliv zákona 101/2000 Sb, o ochraně osobních údajů
- Formulář se dělí na 2 části, část A, obsahující administrativní údaje (žádné dg.), určena pro
 - Matriku
 - Pohřební službu
 - Pozůstalé
- Část B obsahující informace o příčinách smrti je určena pro
 - Archivaci v ZZ
 - ÚZIS ČR

Původní systém (od roku 1966)

- Formulář LPM stejný pro všechna místa určení, 3 řádky a,b,c
- Oficiální statistika – ČSÚ – Hlášení o úmrtí
 - Přepis diagnóz z LPM
 - Výběr základní příčiny
 - Evidována jen 1 dg
- Kopie LPM pro ÚZIS
 - Evidence až 6 dg
 - Neúplná evidence

2. Nový LPZ – část pro uvedení příčin smrti

Vyjádření lékaře, který provedl prohlídku těla zemřelého

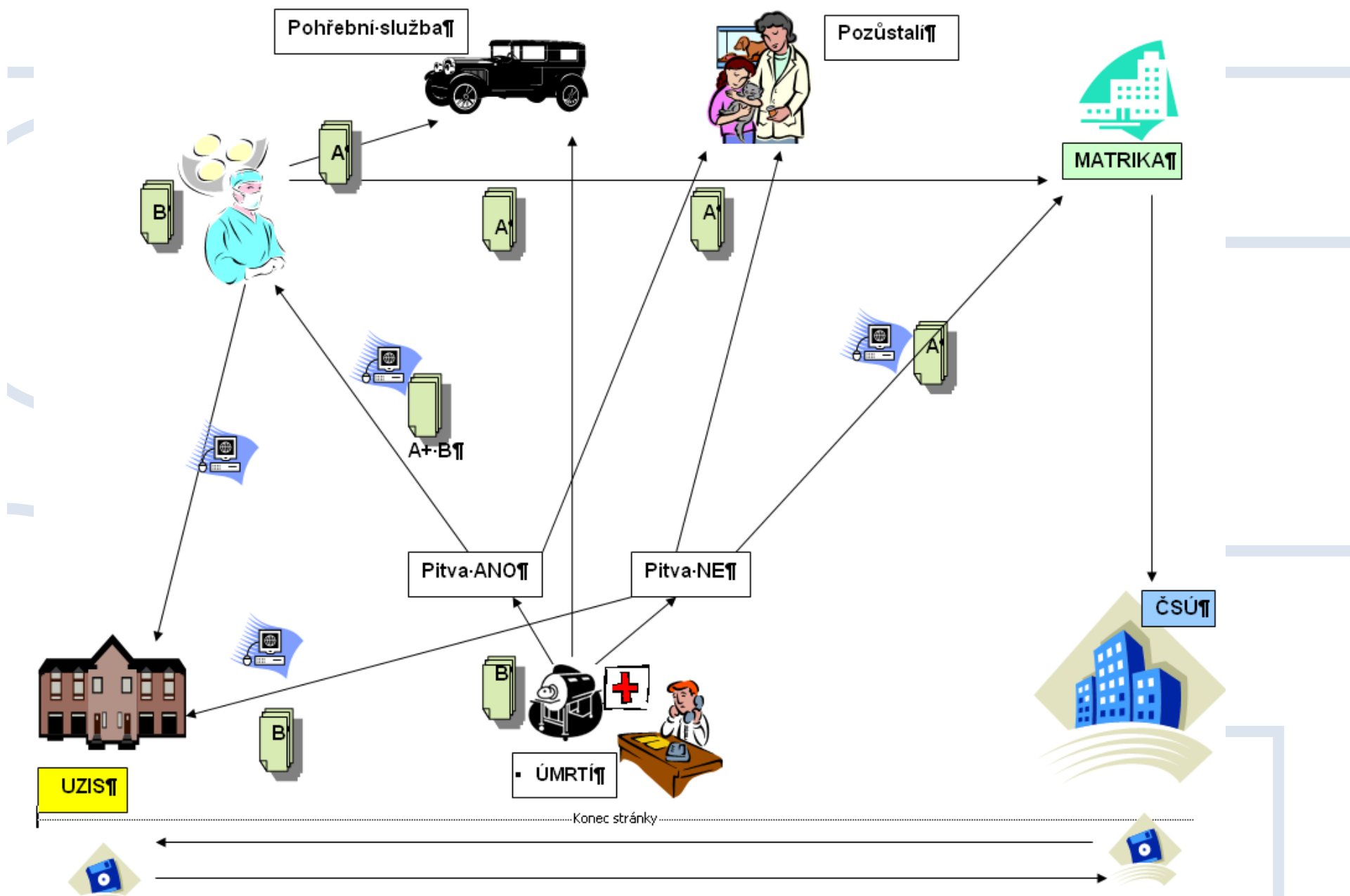
17. Příčina smrti	Slovní popis stavu	Kód MKN	Přibližný interval mezi začátkem příznaků stavu a smrtí
I. Nemoc (stav), který(á) přímo vedl(a) ke smrti (bezprostřední příčina smrti)	a) (jako následek)		
Nemoci, stavy, které vedly k příčině uvedené výše, základní příčina smrti je uvedena jako poslední	b) (jako následek)		
	c) (jako následek)		
	d) (jako následek)		
II. Jiné závažné chorobné stavy nebo změny, které přispěly ke smrti, ale nevztahují se k nemoci nebo stavu, který smrt způsobil			
18. Je podezření, že se jedná o úmrtí v souvislosti s užitím či užíváním nelegálních návykových látek? 1. ano 2. ne			
19. Jedná se o:	1. přirozenou smrt 2. nehodu 3. sebevraždu 4. vraždu 5. úmrtí ve válce 6. šetření nejsou ukončena 7. nezjištěno	20. V případě jiné než přirozené smrti vypište mechanismus smrti, dále činnost, při které k poranění došlo a místo, kde se událost přihodila aktivita místo	
	21. Datum události (den, měsíc, rok)	Kód MKN (V01-Y98)	

2. Nové způsoby vyplnění a předávání LPZ

- Možnost předání nejen v podobě tiskopisu, ale i elektronicky
 - Vlastní formulář v rámci NIS (nemocniční informační systém)
 - Elektronická šablona ÚZIS s automatickým nastavením odeslání
- Elektronicky lze předat buď pomocí
 - datové schránky (matrika)
 - prostřednictvím elektronické šablony (ÚZIS ČR)
 - datové rozhraní generované z NIS (ÚZIS ČR)
 - E-mailem (pozůstalí, pohřební služba)
- Možnost tisku LPZ z elektronicky vyplněné šablony a z NIS
- Předtištěné tiskopisy - nejsou zajištěny centrálně, různá podoba (samopropisovací)
- ÚZIS PREFERUJE ELEKTRONICKÉ PŘEDÁNÍ

Prodloužení lhůty pro předání LPZ do ÚZIS na 30 dnů – po provedení nezbytných toxikologických a dalších vyšetření

Nové schéma předávání LPZ od 2013

2. Vyplnění a předání LPZ - šablona

- Elektronická šablona SW 602 ke stažení zde
- Podrobné pokyny k šabloně zde
- Šablona obsahuje řadu automatických kontrol, číselníky
- Umožňuje jak elektronické odeslání, tak tisk

Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR
Institute of Health Information and Statistics of the Czech Republic

[KONTAKTY](#) | [NAPIŠTE NÁM](#) | [ODKAZY](#)

List o prohlídce zemřelého

Úvod

Formuláře

Pokyny k vyplnění LPZ

Předávání LPZ

Statistika zemřelých

Dokumenty LPZ

Nejčastěji kladené otázky

[Hlavní](#) > [Registry a IS](#) > [Další registry](#) > [Vyplňování Listu o prohlídce zemřelého](#)

Formuláře

Elektronická šablona

Nejen pro účely elektronického předávání byla vytvořena elektronická šablona Listu, obsahující položky vymezené přílohou vyhlášky 297/2012 Sb. Tato šablona umožňuje vyplnění všech částí Listu, jejich kontrolu, elektronické předání vyplněného Listu předepsaným adresátům, ale i tisk prázdného formuláře či formuláře vyplněného elektronicky.

Jedná se o **plně funkční verzi šablony, kterou lze využít k vyplnění a předávání LPZ.**

V této verzi je aktivní jak odesílání prostřednictvím datových schránek (pro odeslání je nutné mít zřízenou vlastní datovou schránku), tak odesílání na datový portál ÚZIS ČR (nutno mít přístupová práva do [Centrálního úložiště povinných hlášení](#)), odeslání prostřednictvím e-mailu a tisk šablon či vyplněných formulářů.

Vypracovány byly **podrobné pokyny** pro ovládání formuláře a pro vyplnění vybraných položek.

Pro správnou funkci elektronické šablony formuláře „List o prohlídce zemřelého“ je nutné nainstalovat do počítače **aktuální verzi aplikace Software602 Form Filler** (požadovaná min. verze: 4.50.20.12.1119), kterou si můžete stáhnout zde: http://www.602.cz/produkty/form_filler/download.

Upozornění: Elektronická šablona nelze otevřít ve starších verzích aplikace Form Filler.

Po stažení do PC tato šablona umožňuje několik funkcí:

- vyplnění všech povinných položek v rámci jediného záznamu - formulář obsahuje řadu automatických prvků, včetně přednastavených číselníků, určení povinných položek, kontrola před odesláním, zabránění odeslání opad

LPZ - Elektronická šablona

[Plně funkční verze elektronické šablony](#)

2. Vyplnění a předání LPZ - NIS

- V rámci NIS je zabudován nový vzhled formuláře
- Propojení s vykazováním diagnóz na další hlášení (hospitalizace, pojišťovny apod.)
- Doposud NIS neumožňuje elektronické předání ÚZIS (bude dopracováno do poloviny roku) ani matrice (datová schránka)
- NIS – otázka nastavení interních kontrol ve formuláři – jsou velice užitečné zejména pro správné vyplnění LPZ, měly by vycházet z požadavků datového standardu a z kontrol a vazeb nastavených v elektronické šabloně
- Žádoucí je vyplňování volných textů chorobných stavů (bod 17 a 23, nikoliv kódů z číselníku nebo číselníkových názvů)

3. Další nakládání s LPZ

- Na základě LPZ se provede:
 - pohřeb zesnulého
 - zápis úmrtí do matriční knihy
 - vyplnění Hlášení o úmrtí pro ČSÚ
 - evidence příčin smrti v ÚZIS
- Statistické zpracování:
 - ÚZIS ČR má k dispozici kompletní LPZ, tedy i data o příčinách smrti, ČSÚ má pouze data z matriky, tedy bez příčin smrti a dalších okolností úmrtí (kde došlo k úmrtí, vnější příčina, úmrtí matek)
 - Nutnost propojení obou zdrojů!!!
 - V rámci ČSÚ – oficiální statistika zemřelých, vazba na matriční knihy, zpracování dat a výběr základní příčiny smrti
 - Kontakt s lékaři, urgence chybějících LPZ a prověřování diagnóz v gesci ÚZIS ČR

3. Tvorba statistiky zemřelých a příčin smrti

- Pro statistické zpracování je určena tzv. základní příčina smrti – **underlying cause (UC)**
- Její výběr se odvíjí od posloupnosti uvedené na LPZ v řádcích a)-d) nebo v části II., založen na pravidlech obsažených v MKN-10, Instrukční příručce
 - Výběr provádí na ČSÚ kódovačky bez lékařského vzdělání
 - Aplikace pravidel poměrně složitá, v roce 2007 zavedeny tzv. ACME rozhodovací tabulky, v roce 2011 zaveden systém pro automatizované kódování IRIS
 - Provádí se – kontrola souladu textu a diagnózy, zadání do **IRIS**, automatický výběr UC, případně manuální výběr pokud IRIS nezpracuje (cca 20 % úmrtí)
 - Zhodnocení vybrané příčiny smrti - tzv. **Validation tool** a případná další odborná konzultace

3. Tvorba statistiky zemřelých a příčin smrti a její využití

- Data se využívají např. k analýze trendů úmrtnosti dle příčin, ale i k mezinárodnímu srovnání
 - Předávání dat do databáze WHO, Eurostatu, OECD
- Kvalita dat a srovnatelnost napříč zeměmi i v čase je ovlivněna 2 aspekty:
 - Certifikace (kdo a jak LPZ vyplňuje, určité národní zvyklosti)
 - Kódování a výběr UC (jak je realizován výběr UC)
- Realizují se i tzv. Multiple cause analýzy, sleduje se komorbidity
- Existují různé pracovní a technické skupiny, projekty které se zabývají kvalitou dat v jednotlivých zemích, sledují proces tvorby statistiky příčin smrti a vyhodnocují dopad na srovnatelnost dat napříč zeměmi
- Existují mezinárodní doporučení, např. k obsahu certifikátu, k používání MKN, vzdělávání lékařů, tvorby a zpracování statistiky apod.

4. Pokyny k vyplnění

- Součástí LPZ
- Webové stránky ÚZIS ČR
 - Leták
 - Stručný průvodce

Jak upřesnit vnější příčiny

Operace a léčebné procedury

- uveďte jaký byl výsledek komplikace;
- jaká nastala komplikace;
- jaká léčebná procedura byla prováděna;
- upřesněte chorobný stav, který vyžadoval tuto proceduru.

Příklad správného vyplnění v případě neočekávané reakce na anestetikum

Příčina smrti	Přibližná doba mezi začátkem onemocnění a smrtí	Znač Podrobného seznamu MKN
Nemoc (stav), který(ly) přímo vedl(a) k smrti *	a) Anafylaktický šok (uveďte název anestetika)	minuty T88.5
I. Předchozí příčina, tj. chorobný stav, (stav) jak, které způsobily stav uvedený pod a)	b) Zavedení anestezie při nehetkomi	minuty N28.9
	c) Refluxní nepotapie se svaluřtější pravou ledvinou	dny N11.0
II. Jiné závažné chorobné stavy nebo změny, spolupodmínující smrt, které nebyly v příčinné souvislosti s nemocí nebo stavem uvedeným pod I.a)		

* To neznamená způsob smrti (prochůzi selhani, astenie apod.), nyřiri nemoc, uraz nebo komplikaci, které způsobily smrt.

Dopravní nehoda

V případě úmrtí v důsledku dopravní nehody je nutné uvést:

- typ vozidla (osobní auto, těžké nákladní vozidlo, motocykl atd.);
- status zemřelého (řidič, cestující, chodec, osoba mimo vozidlo atd.);
- jde-li o srážku, určete příslušný(é) objekt(y) nebo typ(y) vozidla;

Pokyny pro vyplňování lékařské části Listu o prohlídce mrtvého

Pro všechny pracovníky oprávněné k vyplňování Listu o prohlídce mrtvého

Zemřelí v roce 2004 podle příčin smrti
Zdroj: Statistika úmrtnosti ČSÚ

Přesné informace o příčinách smrti se využívají k hodnocení a zlepšování zdravotního stavu obyvatel. Js

Jak správně postupovat při vyplňování Listu o prohlídce mrtvého

Stručný průvodce

List o prohlídce zemřelého

- Úvod
- Formuláře
- Pokyny k vyplnění LPZ**
- Předávání LPZ
- Statistika zemřelých
- Dokumenty LPZ
- Nejčastěji kladené otázky

[Hlavní](#) > [Kategorie a IS](#) > [Ústní registry](#) > [Vyplňování Listu o prohlídce zemřelého](#)

Pokyny k vyplnění LPZ

Významnou roli při utváření zdravotnické a demografické statistiky hrají vstupní formuláře, tedy Listy o prohlídce zemřelého a kvalita jejich vyplnění. Pro správné zpracování statistiky o příčinách smrti je nutné vycházet z kompletně vyplněných formulářů, které obsahují:

- Příslušné administrativní údaje
- Údaje o příčinách smrti (správně vyplněné)

K vykazování příčin smrti je v ČR od roku 1994 využívána 10. revize [Mezinárodní statistické klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů \(MKN-10\)](#). Správné používání této klasifikace při uvádění příčin smrti je důležité pro další zpracování a výběr základní příčiny smrti určené pro tabelaci.

Z mezinárodního pohledu je statistika příčin smrti a její srovnatelnost v rámci Evropy zhodnocena v projektu [„Comparability and Quality Improvement in European Causes of Death Statistics“](#), který zpracoval francouzský INSERM a identifikoval oblasti, ve kterých je nutné statistiku příčin smrti dále rozvíjet. Zde je uvedeno mimo jiné také 39 doporučení, kterými by se jednotlivé země EU měly řídit při dalším rozvoji úmrtnostních statistik. V návaznosti na zhodnocení stávající situace byla identifikována potřeba vzdělávání lékařů v oblasti certifikace příčin smrti na LPM. Proto byl italským statistickým úřadem ISTAT vytvořen tzv. „Training package“, který obsahuje leták, manuál a webový interaktivní výukový nástroj.

Česká republika v rámci grantového projektu Transition Facility Multi-Beneficiary Programme for Statistical Integration in 2004, určeného pro nové členské země EU 25 v letech 2006-2007, provedla základní kroky směřující k implementaci nástrojů pro vzdělávání lékařů v oblasti certifikace a další aktivity pro zlepšení kvality dat o příčinách smrti (zavedení automatizovaného výběru základní příčiny smrti – systém IRIS).

[Leták](#) byl přeložen do češtiny a rozeslán mezi lékaře v listopadu 2005.

[Manuál](#) byl částečně přeložen a publikován ve formě brožury ["Jak správně postupovat při vyplňování Listu o prohlídce mrtvého \(LPM\) – Stručný průvodce"](#) a distribuován mezi lékaře v listopadu 2006. Originál materiálu, který obsahuje některé další informace o konkrétní příkladě certifikace příčin smrti je uveden v příloze ["Manual on certification of causes of death in Europe – Final"](#).

Veškeré tyto materiály lze aplikovat v určité míře i na nový formulář Listu o prohlídce zemřelého. **Mimoto jsou pokyny k vyplnění LPZ součástí přílohy vyhlášky 297/2012 Sb.**

Vyplnění LPZ – administrativní položky

- Identifikace zemřelého, vč. RČ, pokud není k dispozici a případ šetří PČR, je vhodné počkat až se ověří totožnost a poté List pro ÚZIS doplnit
- Datum úmrtí nebo alespoň odhad
- Vzdělání, je-li dostupné (úmrtnost je podle vzdělání výrazně diferencována), význam pro opatření související se sociální ochranou
- Podrobný popis místa události (vyžaduje matrika)
- Informace o návrhu pitvy ANO/NE + identifikace, kam je tělo na pitvu posláno
- **Identifikace lékaře !!! – IČ** (nezaměnit s IČP), PČZ – pořadové číslo v rámci IČ a ODD (viz číselník oddělení zde

<http://ciselniky.dasta.stapro.cz/ZobrazCiselnik.aspx?Ciselnik=ODDEL&IdSadyUzis=201310> (pouze 2 místný kód)

Vyplnění LPZ – další informace o zemřelém, příčiny smrti

- U zemřelých dětí do 1 roku a u mrtvě narozených uvést datum narození matky
- Úmrtí v **souvislosti s těhotenstvím** – upřesnit typ úmrtí a okolnosti související s těhotenstvím či jeho ukončením
- Uvedení všech souvisejících diagnóz ve správném pořadí, texty, kódy, intervaly (vazba na věk, pohlaví)
- Určení o jaký **typ smrti** se jedná, pokud jde o jiné než přirozené úmrtí, je nutné popsat okolnosti – místo, aktivita (číselník MKN-10)
- Kromě poranění, které vedlo ke smrti se uvede událost, která poranění způsobila (vnější příčina), její popis, kód MKN-10, datum, kdy k události došlo (nemusí se shodovat s datem úmrtí)
- V případě pitvy – **pitevní diagnózy**, ty jsou uvažovány jako primární při kódování příčin smrti

Hlavní požadavky na vyplnění LPZ z hlediska statistiky

- Měla by být uvedena příčinná posloupnost, tzn., že příčiny by na sebe měly navazovat. **Pořadí v jakém jsou dg. na LPZ uvedeny je důležité !!!**
 - Je jen jedna příčina smrti – použije se, vepíše se do řádku a).
 - Více příčin – řádek a) musí být vyplněn vždy, uvede se zde bezprostřední příčina. Dále se postupuje zpětně od bezprostřední příčiny a na řádek b) se uvede stav, který tuto příčinu způsobil až k základní příčině, která vyvolala celý řetězec událostí vedoucích ke smrti. Ta má být uvedena na nejnižším použitém řádku I. oddílu.
- V oddílu II. jsou jen doplňující informace o stavech, které přispěly ke smrti, nikdy však základní příčina smrti.
- V části I. je nutné uvádět pouze stavy, které vedly ke smrti, ostatní stavy uvést v části II.
- Na 1 řádku lze uvést více stavů, je-li k tomu důvod, opět pořadí rozhoduje
- Kód diagnózy by měl odpovídat textu, není však žádoucí tzv. „číselníkový název“, upřesnění stavu jsou pro výběr UC důležitá
- Nutno upřesnění dg. až do 4. místa, pokud existuje dle MKN-10
- Důležité pro zhodnocení posloupnosti uvedení čas. intervalů
- Vyplnit stavy čitelně bez použití zkratk !!!
- Pokud jsou po odeslání LPZ dostupné nové informace, měnící diagnózu nebo jiné skutečnosti uvedené na LPZ, je nutné vystavit Opravný List

Pokyny k vybraným stavům - novotvary

- Nutno specifikovat, o jaký typ z hlediska **chování** se jedná (zhoubný, nezhooubný), jiné než zhoubné novotvary vedou ke smrti pouze výjimečně
 - Novotvary in-situ nemohou být ze své podstaty základní příčinou smrti, přetransformují se na ZN
 - Nezhooubné novotvary - pouze tehdy jako příčina smrti, pokud mohou způsobovat útlak (srdce, mozek, trávicí ústrojí apod.)
 - NNCH (D37-D44) – ověřováno u lékaře
- Nutno uvést **morfologický typ**, je-li znám
- Nutno specifikovat **lokalizaci**
 - C00–C75 Maligní nádory, určené nebo předpokládané jako primární, určených lokalizací, rozdílných typů tkání, vyjma lymfoidní, hematopoetické a přidružené tkáně
 - C76 Maligní nádory jiné nebo nejasně určené lokalizace
 - C77–C79 Maligní sekundární nádory, určený nebo předpokládaný rozsev z jiné lokalizace, bez ohledu na morfologický typ nádoru
 - C80 Maligní nádory neurčené lokalizace
 - C81–C96 Maligní nádory určené nebo předpokládané jako primární lymfoidní, hematopoetické a přidružené tkáně
 - C97 Maligní nádory mnohočetné lokalizace

Pokyny k vybraným stavům - novotvary

- Nutno specifikovat **primární ložisko**, příp. uvést, že není známo
- Na LPZ neuvádět **více primárních zhoubných novotvarů** (např. více anatomických lokalizací nebo více morfologických typů), vždy je nutné určit jeden jako základní příčinu smrti ! (Jinak aplikace pravidel pro výběr, event. se kóduje C80.9, tedy ZN bez určené lokalizace)
 - *Příklad I* (a) **Karcinom žaludku**
 - (b) Karcinom prsu
- **C97** Zhoubné novotvary mnohočetných samostatných (primárních) lokalizací - nepoužívá se pro kódování příčin smrti, nahrazuje se C80
- V případě generalizace popsat, zda se jedná o metastázy „z“ nebo „do“ dané lokalizace a uvést primární lokalizaci
 - *Příklad I*(a) Metastáza karcinomu jater do mozku – kóduje se C22.9
 - *Příklad I*(a) Metastatický karcinom mozku – kóduje se C80.9
- **C77-C79** – sekundární zhoubný novotvar neuvádět jako základní příčinu smrti, je nutné uvést primární ložisko, to bude kódováno, nebo se uvede C80.0 ZN, primární lokalizace neznámá

Pokyny k vybraným stavům – nemoci oběhové soustavy

- Nutno specifikovat lokalizaci
- Nutno určit, zda se jedná o stav akutní či chronický
- Nutno uvést komplikace, typ postižených cév
- Často je uváděna lékařem **ateroskleróza** – ta je z hlediska posuzování příčin smrti považována za příliš obecný stav, proto je žádoucí uvést další stavy a komplikace s ní spojené (hypertenze, ICHS, srdeční nedostatečnost, onemocnění chlopně, aneurysma a jiné nemoci tepen, tromboza, cévní onemocnění mozku, vaskulární onemocnění střev, vaskulární demence apod.)
 - Tyto stavy jsou pak vybrány jako základní příčina smrti

Příklad:

I.a) Infarkt myokardu přední stěny I21.0

b) Aterosklerotické onemocnění koronárních arterií I70.8

II. Hypertenze I15.8

Non inzulin dependentní diabetes mellitus (2. Typ) E11.6

Pokyny k vybraným stavům – další

- Vnější příčiny smrti – nutná specifikace typu poranění i vnější příčiny, nutná specifikace úmyslu, je vhodné počkat na ukončení šetření PČR, případně poslat opravný List dle výsledků šetření, toxikologie.
- Diabetes mellitus – nutno uvést zda je se závislostí na inzulínu či bez ní, specifikace komplikací
- Pneumonie – nutné specifikovat onemocnění, které ji způsobilo, uvést zda je primární, hypostatická či v důsledku aspirace
- Doplňkové diagnózy jako R57.2 Septický šok - je nutné uvést vždy vyvolávající infekční nemoc (A00-B99), jinak se zakóduje jako neurčená sepse (A41.9)
- Neměly by se vykazovat triviální stavy, jako např. zubní kaz, zánět oční spojivky, povrchní poranění apod. , neberou se v úvahu
 - Příklad: I(a) Zubní kaz
II Diabetes mellitus
- Neuvádět diagnózy nepřesně vymezené, problém zejm. pokud je taková dg. uvedena jako jediná na LPZ, např. senilita, vysoký věk, náhlá srdeční smrt, srdeční zástava, akutní respirační selhání (J96, I46.1, I46.9)
 - Příklad I(a) Degenerace myokardu a
 - (b) Emfyzém (plic)
 - (c) Pokročilý věk

Stavy přímo předcházející úmrtí – terminální stavy

- Často se objevují dotazy na to, co se má uvádět na řádku a), tedy jako bezprostřední příčina smrti.
 - Pokyny uvádějí, že bezprostřední příčinou smrti se rozumí nemoc nebo stav přímo vedoucí ke smrti (například Fibrilace komor, ruptura komory, AIM), to neznamena způsob smrti (např. srdeční selhání, srdeční zástava asténie apod.), nýbrž nemoc, úraz nebo komplikaci, které způsobily smrt.
 - **Nejedná se tedy o mechanismus smrti nebo terminální stav (zástava dechu, zástava srdce), který je přítomný u většiny úmrtí, neboť tento stav je součástí procesu umírání a nevztahuje se přímo ke stavům, které smrt způsobily.**
- Pokud je uvedeno orgánové selhání jako příčina smrti, je vždy nutné uvést, co k tomuto selhání vedlo
- Pokud je uvedena pneumonie jako bezprostřední příčina smrti, je vždy nutné uvést, co tomuto stavu předcházelo (infekce, aspirace, imobilita – zde je nutno uvést i příčinu imobility)

6. Výhled

- V současné době pouze pomalé zavádění elektronického předávání dat ze ZZ
 - Nelze aplikovat v terénu (ZZS, praktici)
 - Nemocnice - nutno nastavit NIS pro elektronické předávání dat
 - očekáváme rostoucí elektronizaci předávání dat, zejm. na ÚZIS a matriky
- Ideální převedení sběru dat kompletně pod jednu instituci (ČSÚ, ÚZIS), elektronizace předávání dat z matrik
- Potřeba školení lékařů ohledně vyplňování příčin smrti na LPZ (stávající školení zaměřena spíše na nemocnost a DRG)
- Snaha vytvořit nástroje usnadňující vykazování a kódování dg. dle MKN-10 (slovník apod.), implementace IRIS do e-certifikátu
- E-learningový nástroj WHO k používání MKN-10
<http://apps.who.int/classifications/apps/icd/icd10training/ICD-10%20training/Start/index.html>

DĚKUJI ZA POZORNOST !!!